

สรุปอภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติที่มีต่อการปฏิบัติในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ในด้านแผนงานโครงการ ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ ด้านบุคลากร ด้านการประสานงาน ระหว่างเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดต่าง ๆ ในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่เฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี โดยศึกษาจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 72 แห่ง แล้วใช้แบบสอบถาม กับบุคลากรของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แห่งละ 2 คน ร่วมกับเจ้าหน้าที่อนามัยในเขต องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นอีก 1 คน รวมทั้งสิ้น 216 คน ได้แก่ ประธานสภาเทศบาล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วน และเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ครอบคลุมพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 2 จังหวัด คือ จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี

แบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งคู่มือการปฏิบัติงานการเฝ้าระวังและควบคุม โรคไข้หวัดนก ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการเฝ้าระวัง และควบคุมไข้หวัดนก ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการปฏิบัติหน้าที่และปัญหาอุปสรรคในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก โดยผ่านการตรวจสอบเนื้อหาและความถูกต้องของแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index) เท่ากับ 0.83 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่จะศึกษาจำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องและแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง และได้หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือนี้เท่ากับ 0.73 การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาความสัมพันธ์ใช้การทดสอบ Chi-square ที่ระดับนัยสำคัญ $P < 0.05$

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก ในจังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี สรุปผลการศึกษาดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 กลุ่มบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเพศชายถึง ร้อยละ 83.3 มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี ร้อยละ 39.6 (มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 44.69 ปี อายุต่ำสุด 28 ปี สูงสุด 69 ปี) ระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปมากถึงร้อยละ 54.9 ส่วนประสบการณ์ทำงานก่อนเข้ารับตำแหน่งส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ / พนักงานของรัฐ ร้อยละ 46.5

1.2 กลุ่มบุคลากรสาธารณสุข พบว่าเป็นเพศชาย ร้อยละ 61.1 เพศหญิง ร้อยละ 38.9 มีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 31 – 40 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 84.7 และประสบการณ์ทำงานเป็นข้าราชการ / พนักงานของรัฐ ร้อยละ 97.2

2. ทักษะต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก

ด้านงบประมาณ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก เห็นด้วย ร้อยละ 92.3 แยกเป็น เทศบาล เห็นด้วย ร้อยละ 93.3 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง เห็นด้วยร้อยละ 72.2 และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก เห็นด้วยร้อยละ 95.8 และรองลงมารัฐบาลควรมีการจัดงบประมาณอุดหนุนโดยตรงให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างหาก จากงบประมาณจากรัฐบาล เห็นด้วยร้อยละ 90.2 แยกเป็น เทศบาล เห็นด้วยร้อยละ 96.7 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง เห็นด้วยร้อยละ 88.9 และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก เห็นด้วยร้อยละ 88.5 ในส่วนบุคลากรสาธารณสุข เห็นด้วยว่าควรมีการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้ดูแลเรื่องไข้หวัดนก ร้อยละ 98.6 รองลงมาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดงบประมาณสำหรับการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก ร้อยละ 97.6

ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการจัดหา วัสดุอุปกรณ์ในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก เห็นด้วย ร้อยละ 90.2 แยกเป็น เทศบาล เห็นด้วยร้อยละ 90 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง เห็นด้วยร้อยละ 83.3 และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก เห็นด้วยร้อยละ 91.7 และควรมีความพร้อมด้านอุปกรณ์การสื่อสาร และยานพาหนะ ร้อยละ 88.9 แยกเป็น เทศบาล เห็นด้วยร้อยละ 96.7 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง เห็นด้วยร้อยละ 94.4

และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก เห็นด้วยร้อยละ 85.4 และยังพบอีกว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีเอกสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก ให้กับเกษตรกร เห็นด้วย ร้อยละ 88.2 แยกเป็น เทศบาล เห็นด้วยร้อยละ 93.3 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง เห็นด้วยร้อยละ 83.3 และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก เห็นด้วยร้อยละ 87.5 ในส่วนบุคลากรสาธารณสุข เห็นด้วย ร้อยละ 97.2 ที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีความพร้อมด้านอุปกรณ์การสื่อสาร และยานพาหนะ และ ร้อยละ 94.4 เห็นด้วยที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ป้องกันในการเฝ้าระวัง และควบคุม โรคไข้หวัดนก

ด้านบุคลากร พบว่า ปัญหาในการเฝ้าระวังและควบคุมไข้หวัดนกส่วนใหญ่เป็นเรื่องจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ และบุคลากรขาดความรู้และประสบการณ์ เห็นด้วย ร้อยละ 81.9 แยกเป็น เทศบาล เห็นด้วยร้อยละ 90 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง เห็นด้วยร้อยละ 88.9 และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก เห็นด้วยร้อยละ 78.1 และเห็นด้วยกับหน่วยงานที่ควรรับผิดชอบโดยตรง คือ สาธารณสุขอำเภอ ร้อยละ 72.2 แยกเป็น เทศบาล เห็นด้วยร้อยละ 50 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง เห็นด้วยร้อยละ 77.8 และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก เห็นด้วยร้อยละ 78.1 ในส่วนบุคลากรสาธารณสุข เห็นด้วยกับการที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเป็นการเฉพาะในเฝ้าระวังและควบคุมไข้หวัดนก ร้อยละ 81.9 และเห็นด้วยว่า ปัญหาในการเฝ้าระวังและควบคุมไข้หวัดนก ส่วนใหญ่เป็นเรื่องจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ และบุคลากรขาดความรู้และประสบการณ์ ร้อยละ 75 และไม่เห็นด้วยกับเรื่องไข้หวัดนกที่จะให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง คือสาธารณสุขอำเภอ ร้อยละ 50

ด้านการประสานงาน พบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นในเรื่องโรคไข้หวัดนก เห็นด้วยร้อยละ 96.5 แยกเป็น เทศบาล เห็นด้วยร้อยละ 100 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง เห็นด้วยร้อยละ 100 และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก เห็นด้วยร้อยละ 94.4 และรองลงมา ต้องมีระบบแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับหน่วยงานอื่นในพื้นที่ เห็นด้วยร้อยละ 92.3 แยกเป็น เทศบาล เห็นด้วยร้อยละ 96.7 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง เห็นด้วยร้อยละ 100 และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก เห็นด้วยร้อยละ 89.6 และยังพบอีกว่าหากการดูแลและควบคุมโรคไข้หวัดนกอยู่ภายใต้การดำเนินการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยตรงผลการปฏิบัติงานในเรื่องนี้จะได้ผลดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เทศบาล เห็นด้วยร้อยละ 58.3 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง เห็นด้วยร้อยละ 50 และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก เห็นด้วยร้อยละ 61.5 ในส่วนบุคลากรสาธารณสุข พบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นในเรื่องโรคไข้หวัดนก เห็นด้วย ร้อยละ 97.2 รองลงมาต้องมีระบบแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับหน่วยงานอื่นในพื้นที่ เห็นด้วยร้อยละ 94.4 และยังพบอีกว่าในการ

ประสานงานเรื่องโรคไข้หวัดนก หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ยังไม่ประสานงานกันอย่างเท่าที่ควร เห็นด้วย ร้อยละ 76.4

4. เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แยกเป็นรายด้านได้แก่ ด้านแผนงานโครงการ ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ ด้านบุคลากร และด้านการประสานงาน ระหว่างเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ขนาดเล็ก

ด้านแผนงาน โครงการ พบว่า สัดส่วนการปฏิบัติหน้าที่ในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกไม่มีความสัมพันธ์กับขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดย เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก มีการปฏิบัติหน้าที่ร้อยละ 75.9 ร้อยละ 61.1 และร้อยละ 70.5 ตามลำดับ

ด้านงบประมาณ พบว่า สัดส่วนการปฏิบัติหน้าที่ในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกไม่มีความสัมพันธ์กับขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดย เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก มีการปฏิบัติหน้าที่ร้อยละ 83.3 ร้อยละ 64.7 และร้อยละ 72 ตามลำดับ

ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า สัดส่วนการปฏิบัติหน้าที่ในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกไม่มีความสัมพันธ์กับขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดย เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก มีการปฏิบัติหน้าที่ร้อยละ 86.2 ร้อยละ 83.3 และร้อยละ 76.1 ตามลำดับ

ด้านบุคลากร พบว่า สัดส่วนการปฏิบัติหน้าที่ในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก มีความแตกต่างตามขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($P = 0.007$) โดย เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กมีความพร้อมของบุคลากร ร้อยละ 56.7 ร้อยละ 33.3 และร้อยละ 25.6 ตามลำดับ

ด้านการประสานงาน เนื่องจากในกระบวนการทดสอบทางสถิติมีบางเซลล์เป็น 0 การใช้ Chi square อาจไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขของการทดสอบ อย่างไรก็ตามพบว่า เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก มีการปฏิบัติหน้าที่ในด้านการประสานงานค่อนข้างสูงและใกล้เคียงกัน คือ พบร้อยละ 93.3 ร้อยละ 100 และร้อยละ 85.4 ตามลำดับ

5. ปัญหาอุปสรรค ความเชื่อมั่น ความพร้อม ผลกระทบและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเฝ้าระวัง และควบคุมโรคไข้หวัดนก

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก

จากการศึกษา พบว่า เทศบาล มีปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการควบคุมโรคไข้หวัดนกได้อย่างได้ผลคือ ความรู้ความสามารถขององค์กร ร้อยละ 90 รองลงมาคือขาดบุคลากร ร้อยละ 76.7 และขาดงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ร้อยละ 50 องค์กรบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง มีปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการควบคุมโรคไข้หวัดนกได้อย่างได้ผลคือ ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณ ร้อยละ 83.3 และรองลงมา ด้านความรู้ความสามารถขององค์กร ร้อยละ 72.2 และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก พบปัญหาอุปสรรคที่สำคัญที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการควบคุมโรคไข้หวัดนกได้อย่างได้ผลคือ ด้านงบประมาณ ร้อยละ 90.6 รองลงมาด้านความรู้ความสามารถขององค์กร ร้อยละ 73.9 ด้านบุคลากร ร้อยละ 64.6 ในส่วนของบุคลากรสาธารณสุข คิดว่าปัญหาอุปสรรคสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือความรู้ความชำนาญขององค์กร ร้อยละ 84.7 ปัญหาด้านบุคลากร ร้อยละ 62.5 และปัญหาด้านงบประมาณ ร้อยละ 47.2 ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการควบคุมโรคไข้หวัดนกในพื้นที่ได้อย่างได้ผล

ความเชื่อมั่นในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก

จากการศึกษา ความเชื่อมั่นในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล พบว่า มีความเชื่อมั่นว่าสามารถปฏิบัติงานในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกได้อย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพ ร้อยละ 73.3 องค์กรบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง มีความเชื่อมั่นร้อยละ 61.1 และองค์กรบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก มีความเชื่อมั่นร้อยละ 56.2 และในส่วนของบุคลากรสาธารณสุข พบว่า มีความเชื่อมั่นในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 41.7 และเมื่อมีการเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้ สถิติ Chi-square พบว่า สัดส่วนความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่เฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก ไม่มีความสัมพันธ์กับขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ความพร้อมในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก

จากการศึกษาความพร้อมในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก พบว่าเทศบาลมีความพร้อมมากในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก ร้อยละ 60 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง มีความพร้อมมาก ร้อยละ 38.9 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก มีความพร้อมมาก ร้อยละ 50 ส่วนบุคลากรสาธารณสุขคิดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบมีความพร้อมในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกลดน้อยอยู่ ร้อยละ 58.3 และคิดว่ามีความพร้อมมาก ร้อยละ 38.9 ไม่มีความพร้อมเลย ร้อยละ 2.8 และเมื่อมีการเปรียบเทียบความพร้อมในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้ สถิติ Chi-square พบว่า สัดส่วนความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่เฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกไม่มีความสัมพันธ์กับขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

ขนาดผลกระทบของโรคไข้หวัดนกดต่อชุมชน

จากการศึกษาขนาดผลกระทบของโรคไข้หวัดนกพบว่า ส่วนมากเทศบาล เห็นว่าโรคไข้หวัดนกดมีขนาดผลกระทบต่อชุมชนปานกลาง ร้อยละ 41.7 และส่วนมากเห็นว่ามีผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ ร้อยละ 50 ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ส่วนมากเห็นว่าไข้หวัดนกดมีผลกระทบต่อชุมชน มาก ร้อยละ 44.4 และส่วนมากเห็นว่ามีผลกระทบต่อด้านสุขภาพ ร้อยละ 66.7 และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก ส่วนมากเห็นว่าไข้หวัดนกดมีผลกระทบต่อชุมชนมาก ร้อยละ 43.8 และส่วนมากเห็นว่ามีผลกระทบต่อด้านสุขภาพ ร้อยละ 61.5 ส่วนบุคลากรสาธารณสุข เห็นว่าไข้หวัดนกดมีผลกระทบต่อชุมชนมาก ร้อยละ 50 รองลงมา มีขนาดปานกลาง ร้อยละ 33.3 และส่วนมากเห็นว่ามีผลกระทบต่อด้านสุขภาพ ร้อยละ 70.8

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก

จากการศึกษา พบว่าข้อเสนอแนะในการดำเนินงานแก้ไขปัญหารโรคไข้หวัดนกดในพื้นที่ส่วนใหญ่อยากให้ทุกหน่วยงานในพื้นที่ควรร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง และมีการประสานงานกันอย่างต่อเนื่องกำหนดหน้าที่หรือความรับผิดชอบโดยตรงว่าเป็นหน่วยงานใดให้ชัดเจนและมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน หน่วยงานของสาธารณสุขและปศุสัตว์ควรให้ความรู้เรื่องโรคไข้หวัดนกดให้กับเกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกดอย่างสม่ำเสมอ และรัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรให้เต็มที่และให้เพียงพอ

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกในจังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ทักษะที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะขออภิปรายผลการศึกษาแยกเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านแผนงานโครงการ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนมากจะมีทัศนคติที่เห็นด้วย ต่อการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกในด้านแผนงานโครงการนี้ และมีประเด็นที่น่าสนใจ คือ การเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกเป็นหน้าที่ด้านการป้องกัน และระงับโรคติดต่อ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งอาจเลือกไม่ดำเนินการก็ได้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นด้วย ร้อยละ 25.7 และไม่เห็นด้วย ร้อยละ 66 และในส่วนของบุคลากรสาธารณสุข เห็นด้วย ร้อยละ 15.3 และไม่เห็นด้วย ร้อยละ 73.6 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบุคลากรสาธารณสุข ส่วนมากจะไม่เห็นด้วย เพราะตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ระบุอำนาจหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด อันได้แก่ พระราชบัญญัติต่างๆ ที่กฎหมายกำหนด และการป้องกันและระงับโรคติดต่อ เช่น โรคไข้หวัดนก จึงเป็นบทบาทหน้าที่หนึ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องทำตามกฎหมายและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจ ที่จะต้องจัดทำ แต่สำหรับในกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วย อาจจะคิดว่าในพื้นที่ของตนเองไม่เคยมีการระบาดของโรคไข้หวัดนก จึงเลือกที่จะไม่ดำเนินการในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกในพื้นที่ได้

ด้านงบประมาณ พบว่า ส่วนมาก เห็นด้วย ที่รัฐบาลควรมีการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนโดยตรงให้กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการเรื่องไข้หวัดนก ต่างหากจากงบประมาณ และในแต่ละปีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก และมีประเด็นที่น่าสนใจ คือ การจ่ายค่าชดเชยให้กับเกษตรกรที่สัตว์ปีกถูกทำลายโดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งในส่วนของเทศบาล เห็นด้วย ร้อยละ 40 ไม่เห็นด้วย 36.7 องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง เห็นด้วย ร้อยละ 38.9 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 38.9 และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก เห็นด้วย 39.6 และไม่เห็นด้วย 34.4 และในภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด เห็นด้วย ร้อยละ 39.6 และไม่เห็นด้วย ร้อย

ละ 35.4 ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในประเด็นนี้ เนื่องจากความไม่ชัดเจนในหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ว่าควรจะเป็นอย่างไร อาจก่อให้เกิดความไม่โปร่งใสในการแจ้งจำนวนของสัตว์เพื่อขอรับเงินชดเชย จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งไม่เห็นด้วยกับประเด็นนี้ และในส่วนของบุคลากรสาธารณสุข เห็นด้วย ร้อยละ 62.5 ที่ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในการจ่ายค่าชดเชยนี้ ซึ่งอธิบายได้ว่า บุคลากรสาธารณสุขส่วนใหญ่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจ่ายชดเชย และน่าจะเข้าใจดีว่าเป็นมาตรการควบคุมโรคที่จำเป็น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน่าจะมีส่วนประสานสนับสนุนได้ จึงเห็นด้วยกับประเด็นนี้ และอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ ในการศึกษาครั้งนี้ คือ การจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้ที่ได้รับมอบหมายจัดการดูแลเรื่องไข้หวัดนก ซึ่งส่วนใหญ่ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสาธารณสุข จะเห็นด้วยกับประเด็นข้อนี้ อธิบายได้ว่าเมื่อต้องรับผิดชอบในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก ก็ควรจะได้รับค่าตอบแทน โดยเฉพาะบุคลากรสาธารณสุขที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ในสถานอนามัย ต้องเข้ามารับผิดชอบในเรื่องของโรคไข้หวัดนกทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการแจ้งจำนวนสัตว์ปีกในพื้นที่ การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในคน การเข้าไปควบคุมและสอบสวนโรคหากเกิดการระบาดในพื้นที่ และร่วมทั้งการให้ความรู้เรื่องไข้หวัดให้แก่ประชาชนในพื้นที่ จึงเห็นด้วยที่ควรจะมีการจ่ายค่าตอบแทนสำหรับผู้รับผิดชอบดูแลในเรื่องไข้หวัดนก

ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า ส่วนมากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก และบุคลากรสาธารณสุข มีทัศนคติที่เห็นด้วย กับการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการจัดหา จัดเตรียม วัสดุอุปกรณ์ ป้องกันการติดเชื้อ เอกสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ และยานพาหนะ รวมทั้งมีการจัดอบรมการใช้วัสดุอุปกรณ์ เพื่อป้องกันการติดเชื้อจากโรคไข้หวัดนก ให้กับบุคลากรและประชาชนในพื้นที่ ในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสาธารณสุข มีทัศนคติที่ดี ในด้านวัสดุอุปกรณ์ เพื่อเตรียมความพร้อมและสามารถดำเนินการได้ทันทีเมื่อมีการระบาดของโรคในพื้นที่

ด้านบุคลากร พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบุคลากรสาธารณสุข เห็นด้วย ร้อยละ 59.8 และร้อยละ 81.9 ตามลำดับ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเป็นการเฉพาะสำหรับการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก และมีประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาครั้งนี้คือ การที่ให้ปศุสัตว์อำเภอ เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการโดยตรงเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก ซึ่งส่วนใหญ่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นด้วยเพียง ร้อยละ 50 และบุคลากรสาธารณสุข

เห็นด้วยเพียง ร้อยละ 62.5 ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าพิจารณาหรือศึกษาเพิ่มเติมว่าเหตุใดสัดส่วนของส่วนที่ไม่เห็นด้วย จึงค่อนข้างสูง ทั้งนี้ ปศุสัตว์อำเภอน่าจะมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก

จากการศึกษาในครั้งนี้ยังพบอีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ คือ ในเขตพื้นที่ดำเนินการเรื่องไข้หวัดนกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่ควรรับผิดชอบโดยตรงคือสาธารณสุขอำเภอ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นด้วย ร้อยละ 72.2 แต่บุคลากรสาธารณสุข เห็นด้วยเพียงร้อยละ 25 สามารถอธิบายได้ว่า ในทัศนคติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.1 คิดว่าโรคไข้หวัดนก มีผลกระทบต่อด้านสุขภาพมากที่สุด และโรคไข้หวัดนกที่มีการระบาดเป็นโรคที่มีอัตราป่วยตายสูงมากในคน การระบาดของไข้หวัดนกในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบัน มีการระบาดทั้งหมดสี่รอบและมีการพบผู้ป่วยที่ยืนยันอาการป่วยด้วยโรคไข้หวัดนกทั้งหมด 25 ราย เสียชีวิต 17 ราย มีโอกาสที่เชื้อไข้หวัดนกจะเปลี่ยนแปลงสายพันธุ์จนเกิดการระบาดจากคนสู่คน และมีแนวโน้มที่โรคไข้หวัดนกจะเป็นโรคประจำถิ่น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประชาชนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านสุขภาพ เมื่อก้าวถึงผลกระทบต่อสุขภาพส่วนใหญ่ก็จะปฏิเสธไม่ได้ที่จะต้องนึกถึงบุคลากรทางการแพทย์ พยาบาล หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จึงอาจสรุปได้ว่า เมื่อเกิดการระบาดของไข้หวัดนก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมักจะเลือกสาธารณสุขเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง มากกว่าการที่จะเลือกหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ และอีกประเด็นหนึ่งที่อาจสรุปได้ว่าสาเหตุในการเลือกหน่วยงานของสาธารณสุข รับผิดชอบในเรื่องไข้หวัดนกสูงกว่า ปศุสัตว์ ก็เนื่องมาจาก การปฏิรูประบบราชการที่ถอนกำลังของกรมปศุสัตว์ออกจากระดับอำเภอ ทำให้ขาดแคลนบุคลากร และการประสานงานที่ต่อเนื่องจึงอาจทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความสับสน และความไม่ชัดเจนของนโยบาย แม้หลังจากการเกิดโรคระบาดในรอบแรก รัฐบาลแก้ไขโดยการส่งข้าราชการตำแหน่งปศุสัตว์อำเภอให้กลับลงมาพื้นที่ก็ตาม ในส่วนของสาธารณสุขเองแม้จะปฏิเสธไม่ได้ที่จะต้องมีส่วนรับผิดชอบงานในเรื่องไข้หวัดนก แต่ก็ไม่ได้เห็นด้วยที่จะต้องมาดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวกับสุขภาพสัตว์ เห็นว่าต้องอยู่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดเท่านั้น ซึ่งแนวปฏิบัติส่วนใหญ่จะเป็นการเฝ้าระวัง วินิจฉัย รักษา อำนวยการจัดหาเวชภัณฑ์ อุปกรณ์ ชุดป้องกัน อำนวยการสนับสนุนด้านวิชาการ วางระบบการดูแลบำบัดรักษา และส่งต่อผู้ป่วยให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลและประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน เพื่อสนับสนุนการดำเนินให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพเท่านั้น จึงไม่มีอำนาจหน้าที่ในการออกคำสั่ง เหมือนกับกรมปศุสัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำลายสัตว์ปีกในพื้นที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนก

ด้านการประสานงาน จากการศึกษาพบว่า ส่วนมากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบุคลากรสาธารณสุข เห็นด้วย กับการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการปฏิบัติงาน และมีระบบแจ้งข้อมูลข่าวสารร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น สถานีอนามัย ปศุสัตว์อำเภอ ในการเฝ้าระวัง และควบคุมโรคไข้หวัดนก แต่ในการประสานงานร่วมมือกันในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก ของหน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่ประสานงานกันอย่างเท่าที่ควร ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสาธารณสุข เห็นด้วย ร้อยละ 72.9 และร้อยละ 76.4 ตามลำดับ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า หน่วยงานต่าง ๆ มีการประสานงานกันก็จริง แต่จะเป็นไปในลักษณะที่ต้องมีการประสานงานร่วมกันตามคำสั่ง หรือนโยบาย และมีหลายหน่วยงานที่ทำงานในเรื่องโรคไข้หวัดกระจายอยู่ตามหน่วยงานต่างๆ แต่ขาดกลไกการประสานงานกันอย่างประสิทธิภาพ ทำให้ขาดเอกภาพทั้งระบบการเฝ้าระวังและควบคุมโรคเพื่อการรับมือกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกันทั้งในคนและสัตว์ รวมทั้งการปฏิรูประบบราชการ ทำให้ขาดแคลนบุคลากร เป็นปัญหาทำให้ระบบการป้องกันและควบคุมโรคในสัตว์และคนไม่เข้มแข็ง ดังนั้นเมื่อเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนก จึงขาดกลไกการทำงานในระดับพื้นที่ทั้งระบบ ที่จะระดมศักยภาพ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ดังนั้นการปฏิบัติหน้าที่ในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกในด้านการประสานงาน จำเป็นต้องทำงานอย่างเป็นระบบ เพราะปัญหามีความสลับซับซ้อนเกี่ยวพันหลายด้าน การดำเนินงานบางอย่างแยกส่วนไม่ออก เพราะมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จริง ซึ่งได้มอบหมายแต่ภารกิจ ในส่วนของบุคลากรและงบประมาณยังไม่รับการถ่ายโอนอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งปัจจุบันนี้ยังมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปตามความพร้อมของแต่ละท้องถิ่น อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สับสนและไม่ชัดเจนในนโยบาย จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ประสานงานกันอย่างเท่าที่ควร

ประเด็นต่อมาที่ได้จากการศึกษา พบว่า หากการดูแลควบคุมโรคไข้หวัดอยู่ภายใต้การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง ผลการปฏิบัติงานในเรื่องนี้จะได้ผลดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกอาจดำเนินการ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นฝ่ายปฏิบัติ ส่วนสาธารณสุขอำเภอ และปศุสัตว์อำเภอ เป็นฝ่ายสนับสนุน ด้านนโยบาย ด้านวิชาการ หรือด้านเทคนิค ซึ่งทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสาธารณสุข ส่วนหนึ่งก็จะเห็นด้วยกับประเด็นนี้ ซึ่งตามหลักการแล้วรัฐบาลก็ให้บทบาทหน้าที่โดยตรงอยู่แล้วกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในกรณีของเรื่องไข้หวัดนกนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็ทราบดีว่าต้องรับผิดชอบ แต่เนื่องจากปัญหาไข้หวัดนกมีความซับซ้อน และเกี่ยวพันเชื่อมโยงหลายปัจจัย ทั้งด้านเศรษฐกิจ การแพทย์ สาธารณสุข การปศุสัตว์ การดำรงชีวิตตามธรรมชาติของสัตว์ปีก

และวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ทำให้การเฝ้าระวังและควบคุมโรคมีความซับซ้อนมาก ดังนั้น การแก้ปัญหาที่ได้ผลจึงต้องเป็นการแก้ปัญหากันในระดับภูมิภาค โดยร่วมมือกันทุกภาคส่วน

2. เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ในด้านแผนงาน โครงการ ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ ด้านบุคลากร และด้านการประสานงาน ระหว่างเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ขนาดต่าง ๆ ในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก

จากการศึกษาดังกล่าว สามารถอธิบายได้ว่า ส่วนมากทั้งเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการดำเนินงานเกี่ยวกับการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกในพื้นที่ของตนเอง นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละด้านจะพบว่า การปฏิบัติหน้าที่ในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกในด้านบุคลากร ระหว่าง เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $p < .05$ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า จำนวนบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กกว่า มีจำนวนน้อยกว่า ไม่พอที่จะรองรับงานนี้ได้

3. ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่เฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการศึกษาสามารถอธิบายปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการปฏิบัติเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดังนี้

เทศบาล จากการศึกษพบว่า เทศบาลมีปัญหาเรื่องความรู้ความชำนาญขององค์กร และด้านบุคลากร ซึ่งตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลที่ต้องจัดทำ และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามโครงสร้างของเทศบาล มีส่วนสาธารณสุขรับผิดชอบโดยตรงก็จริง หรืออาจจะมีการจ้างลูกจ้างเพื่อดำเนินงานในเรื่องไข้หวัดเป็นการเฉพาะกิจได้ ซึ่ง เจ้าหน้าที่ประจำเทศบาลจะเป็นเจ้าพนักงานสาธารณสุข แต่อาจ จะใช้วิธีการประสานงาน ขอความร่วมมือ จากโรงพยาบาลหรือสำนักงานสาธารณสุข อย่างไรก็ตามในความคิดเห็นของบุคลากรในเทศบาลก็ยังเห็นว่า ยังขาดความรู้ความชำนาญขององค์กร และขาดแคลนบุคลากรในส่วนนี้อยู่

องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง พบว่ามีปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และความรู้ความสามารถขององค์กร ซึ่งส่วนหนึ่งของอุปสรรค คือ โครงสร้างระเบียบราชการที่ไม่สามารถเพิ่มอัตราค่าจ้างได้ ทั้งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่ง อาจมีงบประมาณที่เพียงพอ และมีความเชื่อมั่นว่าจะสามารถดำเนินการในเรื่องไข้หวัดนกได้

องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก พบว่า มีปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ คือ ด้านบุคลากร เนื่องจากในองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก มีบุคลากรที่เป็นข้าราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลเพียง 3 – 5 คน ซึ่งไม่สามารถแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกโดยเฉพาะได้อย่างชัดเจน ส่วนความรู้ความชำนาญขององค์กร ก็สืบเนื่องมาจากการขาดแคลนบุคลากรในหน่วยงานจึงส่งผลให้องค์กรยังขาดความรู้ความชำนาญในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก และในด้านงบประมาณพบว่า ยังมีปัญหาไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กมีรายได้ไม่เกิน 10 ล้านบาท และงบประมาณส่วนนี้ยังต้องนำไปใช้ในการดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่อีกหลายด้าน และมีพื้นที่รับผิดชอบมาก ดังนั้นการดำเนินงานเรื่องไข้หวัดนกบางพื้นที่ยังมีปัญหาอยู่

ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลกลางและขนาดเล็ก มีปัญหาที่เหมือนกัน คือ ด้านความรู้ความชำนาญขององค์กร ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พลากร ขอดน้ำคำ (2548) ที่ทำการศึกษารับรู้บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการป้องกันและควบคุมไข้หวัดนก พบว่า ปัญหาและอุปสรรคขององค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก คือ ขาดงบประมาณและบุคลากร ขาดผู้มีความรู้ที่จะดำเนินงานโรคไข้หวัดนก

ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัญหาอุปสรรคและความต้องการของแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน ดังนั้น การแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกของแต่ละท้องถิ่นจึงมีความแตกต่างกันออกไปตามสถานการณ์และความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ปัญหาเรื่องโรคไข้หวัดนกอาจจะไม่ใช่ปัญหาและความต้องการของอีกท้องถิ่นหนึ่งก็ได้ และที่สำคัญ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการปกครอง สามารถกำหนดนโยบายและบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายหรือความต้องการของตนเอง ขึ้นอยู่กับปัญหาในท้องถิ่นนั้น และที่สำคัญคือศักยภาพและวิสัยทัศน์ของผู้นำ ที่จะแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบให้มีศักยภาพที่จะรองรับภารกิจที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตต่อไป

ดังนั้นการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องไข้หวัดนกจำเป็นต้องทำงานอย่างเป็นระบบ เพราะปัญหาที่มีความสลับซับซ้อนเกี่ยวพันหลายด้าน การดำเนินงานบางอย่างแยกส่วนไม่ออก เพราะมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จริง ซึ่งได้มอบหมายแต่ภารกิจ ในส่วนของบุคลากรและงบประมาณ ยังไม่รับการถ่ายโอนอย่างเต็มรูปแบบ

4. ความคิดเห็นของบุคลากรสาธารณสุขที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก

จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลจากสถานีนามัยที่อยู่ในเขตที่ตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งสิ้น 72 คน เพื่อสะท้อนความคิดเห็นของบุคลากรสาธารณสุขที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก พบว่า บุคลากรสาธารณสุขไม่แน่ใจว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก ร้อยละ 44.4 และคิดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมอย่างน้อยอยู่ในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก คิดเป็นร้อยละ 58.3 และยังไม่มีความพร้อมในด้านความรู้ความชำนาญขององค์กร ด้านบุคลากร ร้อยละ 90.3 และร้อยละ 80.6 ตามลำดับ และคิดว่ามีผลกระทบต่อชุมชนมาก ร้อยละ 50 โดยเฉพาะผลกระทบต่อด้านสุขภาพ ร้อยละ 70 ซึ่งจะเห็นได้ว่าการดำเนินงานในเรื่องไข้หวัดนกก่อนข้างซับซ้อน และมีมุมมองที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะในเรื่องความเชื่อมั่นในการจัดการเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก ซึ่งในทัศนคติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเชื่อมั่นว่าจะสามารถดำเนินการในการเฝ้าระวังและป้องกันโรคได้ แต่บุคลากรสาธารณสุขกลับไม่ค่อยแน่ใจ ที่เป็นเช่นนี้เพราะในปัจจุบันบุคลากรสาธารณสุขยังต้องรับผิดชอบในเรื่องนี้อยู่ แต่เป็นการเฝ้าระวังในคนเท่านั้น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจะมีความเข้าใจว่าต้องรับผิดชอบในเรื่องนี้ไปทั้งหมด ซึ่งอีกประเด็นที่น่าสนใจคือ ในการประสานงานร่วมมือกันในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเฝ้าระวังและควบคุมโรค ยังไม่ประสานงานกันอย่างเท่าที่ควร ซึ่งบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสาธารณสุข ก็มีทัศนคติที่ตรงกันนี้ก็อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานในเรื่องการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกนี้ยังไม่เกิดผลชัดเจน

โดยสรุปผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานแก้ไขปัญหาเรื่องโรคไข้หวัดนกกจำเป็นต้องดำเนินการอย่างบูรณาการและเป็นระบบเพราะปัญหามีความซับซ้อนเกี่ยวพันกับปัจจัยหลายด้าน และการดำเนินการแก้ไขปัญหามิอาจแยกส่วนได้จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกัน ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก จึงเกี่ยวข้องกับความสามารถและข้อจำกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละขนาด พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องมีทั้งปัจจัยภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ได้แก่ ความรู้ความชำนาญขององค์กรในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก ด้านบุคลากร และงบประมาณ ที่ยังไม่เพียงพอ และความสามารถในการประสานงานร่วมมือในการดำเนินการแก้ไขปัญหา จะเป็นปัจจัยที่น่าจะทำการปฏิบัติหน้าที่ในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยที่อยู่ภายนอกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ หน่วยงานต่างๆ

ที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีอนามัย หรือปศุสัตว์ ความร่วมมือของประชาชน และการสนับสนุนต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาไข้หวัดนกในพื้นที่ จะเป็นปัจจัยเอื้อที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกได้อย่างหลากหลายมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกให้กับประชาชนและเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ เพื่อให้ทุกคนตระหนักถึงอันตรายและผลกระทบของโรคไข้หวัดนก
2. ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆและผู้ประกอบการ เกษตรกรรายย่อยที่เกี่ยวข้องในพื้นที่กันอย่างต่อเนื่อง
3. สร้างเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งขององค์กรและบุคลากรที่ทำงานด้านระบบเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนก
4. ควรมีการประชุมและชี้แจงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโรคไข้หวัดนกทั้งหมด ว่าหน่วยงานใดมีหน้าที่รับผิดชอบ โดยตรง และมีการดำเนินการอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการทำการศึกษารั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพและมีการเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขนาดต่างๆ เคยมีการระบาดของโรคไข้หวัดนก กับพื้นที่ที่ไม่เคยมีการระบาดว่ามี ความแตกต่างกันอย่างไร
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ของประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการระบาด กับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีการระบาดของโรคเลย ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร